

DRŽAVNA ZADRUŽNA ZVEZA V LJUBLJANI

Dobro 22. XII. 1930

Poprečnina v gotovini plačana.

Kraj: Ljubljana Prilog.

ŠTEVILKA 12

LETNIK XXXI

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

V LJUBLJANI, DNE 15. DECEMBRA 1930

VSEBINA: Dr. J. B.: Delo naših posojilnic s posebnim ozirom na gospodarsko krizo. — Dr. Josip Dermastia: Vinkulacija življenskega zavarovanja. — Fr. Jaklič: Prispevki k zgodovini našega zadružništva. — O organizaciji belgijskih kmetov. — Zadružništvo Nemcev v Vojvodini. — Male ali velike konzumne zadruge? — Gospodarski pregled. — Iz našega zadružništva. — Zadružništvo v inozemstvu. — Iz gospodarstva.

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 12, I. 1930.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Občni zbor Zivinorejske zveze za kamniški politični okraj v Kamniku, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 21. decembra 1930 ob 9. uri dopoldne v Društvenem domu v Domžalah. Dnevni red: 1. poročilo načelnika. 2. odobrenje računskega zaključka za leto 1929. 3. volitev novega načelstva in nadzorstva. 4. Sprememba pravil oziroma sprejetje novih pravil. 5. volitev selekcijske komisije in drugih pomožnih pododborov. 6. slučajnosti.

Zadrugam!

Prvovrstni pečatni vosek za denarna pisma po ceni Din 27.— za zavitek ima v založbi Zadružna zveza.

Gospodarska zveza v Ljubljani notira naslednje cene: Tomaževa žlindra baza 18% Din 110.—; rudninski superfosfat v vrečah po 50 kg à Din 96.— in po 100 kg à Din 94.—; kalijeva sol po 100 kg Din 176.—, kostni superfosfat Din 126.—; apneni dušik v pločevinastih bobnih Din 260.—; kostna moka Din 105.—; mavec (gips) Din 40.—; nitrofoskal v vrečah Din 172.—; cement dalmatinski Din 56.—; cement Dovje v papirnatih vrečah

Din 60.—; klajno apno Din 275.—; lanene tropine Din 250; modra galica Din —.—; žveplo Din —.—. Pri vagonem odjemu se cene za gnojila in cement znatno nižajo na franco vsaka postaja. Mlatilnice s tresali in relo Din 4.100.—; slamoreznice Din 1.700 do 2.000; čistilnik 10 sit Din 1.500; plugi Din 500 do Din 940; reporeznica M. R. Din 550; trijerji Din 2.000 do 3.500; mlatilnice na ročni pogon Din 2.200; robkaci Din 900; sadni mlini Din 1.400 do Din 1.700; brzoparilniki Din 1.050 do Din 2.800; kosilni stroji Din 2.000; travniške brane z zvezdnatimi členki Din 900; travniške brane z jeklenimi špicami Din 800; patent motike „Rapp“ Din 70.—.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25.— Din na leto, za pol leta 12.50 Din.
Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo.

Dr. J. B.

Delo naših posojilnic s posebnim ozirom na gospodarsko krizo.

Gospodarska kriza je tu. To čutimo vsak na svoji koži in vsak po svoje se pritožujemo nad nje neugodnim učinkom. Posebno neugodni so učinki za trgovino, obrt in industrijo, ker je kupna moč kmetских in delavskih slojev silno padla.

Ni pa sedaj važno raziskovati, kaj so vzroki krize. Našteli bi jih lahko nebroj, a odstraniti jih ne bi mogli. Odpravili kriz menda ne bomo nikoli, ker narodno-gospodarski znanstveniki učijo, da so vedno nastopale v gotovih presledkih in da tako še tudi bodo v bodoče. Celo nek zakon nujnosti gospodarskih kriz so ugotovili.

Kriza med malimi ljudmi.

Za nas je važnejše vprašanje, kako naj se v tej gospodarski krizi ravnamo, da njene udarce vsaj čimbolj ublažimo, če se jim že ne moremo popolnoma izogniti. Kriza tepe vse ljudi in vsi trpimo vsak po svoje. A gotovo najhujše tepe kriza male ljudi: delavce z brezposelnostjo, obrtnike s pomanjkanjem naročil, kmete s pomanjkanjem denarja, kar ne morejo svojih pridelkov niti za najnižje cene vnovčiti. Zato tožijo, da se ne izplača več obdelovati zemljo. Iz pridelka ne dobijo niti pokritja za stroške

pridelovanja, dočim delo ostane popolnoma neplačano.

Kriza in posojilnice.

Zadružništvo je gotovo v tej krizi dolžno pomagati. A tudi zadružništvo mora pomisliti, da je izpostavljeno udarcem krize. Ti udarci ga lahko zrušijo, ako ne bo delalo s pametjo in previdnostjo.

Posebno važne naloge imajo v tej krizi naše posojilnice, v katerih so zbrani prihranki malih ljudi iz dobrih časov za hude čase. Ravno radi tega pa je položaj naših posojilnic v krizi izredno težaven. Toda če so posojilnice našega kmeta rešile oderuštva, bodo mogle tudi v težavah obstoječe gospodarske krize nuditi svojo pomoč s pametjo in previdnostjo, tako da same sebe ne upropastijo. V sledečem le nekaj najvažnejših misli za ravnanje našim posojilnicam v času krize.

1. Varčevanje.

Širite varčnost ravno v časih krize bolj kot sicer! Le nikar misliti, da delo za širjenje varčevanja odpade, ako je nastopila kriza. Nasprotno, ravno čas krize je najbolj nazorna šola, da je treba v dobrih časih misliti na hude čase. Imeli smo dobra leta,

lep pridelek in lepe cene, a žal teh let nismo porabili kot bi bilo treba. Ko je nastopilo sedem suhih let, so se našle naše žitnice le komaj do polovice polne.

Zlasti dvoje pa se učimo od gospodarske krize glede varčevanja:

Pomen malenkosti.

Bistvo varčevanja je v malenkosti. „Kdor je v malem zvest, mu pride veliko v pest“. Dinarčke, ki smo jih v dobrih časih lahko mišljeno razmetavali in smatrali za malenkost, bi kruto potrebovali v času krize. V krizi se ravno naučimo prav ceniti tudi malenkost, ki smo jo v dobrih časih omalovali in prezirali.

Mladinsko varčevanje.

Temelj varčevanja je mladinsko varčevanje. Kako bomo v dobrih časih med ljudstvom širili in organizirali varčevanje, če pa pretežni del nima ne smisla, ne veselja za varčevanje. Smisel in veselje za varčevanje je treba vzgajati v mladih letih. Zato porabimo čas krize, ki je gotovo najhvaležnejši čas za učenje. Najtrša šola, najboljša šola. Zlasti mladino vzgajajmo na vse načine z domačimi hranilniki, z nagradami, s Čebelico, s šolskim varčevanjem, z darili v obliki hranilne knjižnice itd. itd. k varčnosti.

2. Posojila.

Posebno važnost dobivajo v času krize posojila. S posojili vršijo posojilnice napram članom in napram gospodarstvu svojo temeljno nalogo. Pri dovoljevanju in upravi posojil mora zato načelstvo pa tudi nadzorstvo postopati s posebno previdnostjo.

Le za produktivne svrhe.

Posojila naj se dosledno dovoljujejo le za produktivne svrhe. Je posebna nevarnost v času krize, ko se oglašajo za posojila

prošnjiki, ki denar potrebujejo za konzumne svrhe: obleko, obutev, hrano, pijačo, pohištvo, poplačilo dolgov pri trgovcih, na davkarji itd.

Posojila za konzumne svrhe se najtežje vračajo iz dveh razlogov. Prvič ne povečajo dohodka gospodarstva. Drugič se tak dolžnik v svoji potrošnji ne ravna več po meri svojih dohodkov. Prezira torej stara načela: „Vsak po svojih razmerah! Vsak po svojem stanu! Vsak po svojih dohodkih!“

Kontrola uporabe posojil.

Pri dovoljevanju posojil je torej treba paziti, če se posojilo res potrebuje za produktivne svrhe. Ne le to. Tudi glede že dovoljenega posojila mora posojilnica nadzirati, če se je posojilo porabilo za svrhu, za katero je bilo naprošeno. Rafajzenske posojilnice morajo v tem oziru vršiti neke vrste varuštvo nad svojimi člani dolžniki. To varuštvo ni nič ponižujočega, nič nasprotnega z načeli svobode in demokratizma, ker ga posojilnica vrši z namenom, da svoje člane nravno in gospodarsko vzgaja. Vedno in vedno je treba namreč poudarjati, da ima zadružništvo ne le gospodarske in socialne, ampak tudi npravne naloge.

Ugovor.

Prišli bodo z ugovorom: Saj so posojilnice vendar občekoristne ustanove in zato morajo ravno v časih krize pomagati onim, ki so prišli v težave. -- To stališče je hudo zgrešeno. Ravno radi tega, ker je premalo razumevanja o bistvu in namenu posojilnic.

Posojilnica ni karitativna ustanova, temveč gospodarska in socialna ustanova.

Denar v posojilnici ni lastni denar posojilnice, temveč je posojilnici zaupan od vlagateljev. Posojilnica ga ima samo upravljati po določbah svojih pravil. Vsi člani posojilnice pa za ves denar vlagateljev

in za natekajoče obresti jamčijo s celim svojim premoženjem, premičnim in nepremičnim.

Člani načelstva ali nadzorstva lahko razpolagajo s svojim lastnim denarjem in ga dajejo za dobrodelne namene, za lajšanje obče bede. Z denarjem vlagatelj oziroma posojilnice ne smejo razpolagati.

Varnost.

Pri dovoljevanju posojil v času krize je treba posebne previdnosti glede presoje prošnika in porokov. Prošenj je veliko in navadno za visoke zneske, zato treba tembolj paziti.

Varnost je prva zahteva pri dovoljevanju posojil. Pri tem je treba nepristransko presoditi ne le gospodarske in moralne lastnosti dolžnika ter njegove gospodarske nuje in potrebe, temveč tudi gospodarske in moralne lastnosti porokov.

Pri presoji varnosti posojila je treba zlasti tudi vpoštevati obče znano dejstvo, da je vrednost nepremičnin ravno vsled krize silno padla. Cenitve nepremičnin so zato danes čisto drugačne kot so bile pred tremi ali petimi leti. Donosnost (rentabilnost) je za cenitev nepremičnin važen faktor. Če je donosnost padla, je gotovo padla tudi vrednost, čeprav mogoče ne v istem razmerju.

Likvidnost.

Likvidnost posojilnice pada na odgovornost članov uprave. Razume se, da se je ravno radi krize pritok novih vlog v posojilnice zelo zmanjšal, marsikje celo popolnoma ustavil. Stari vlagatelji v večji ali manjši meri svoje vloge dvigajo in jih bodo še dvigali. Prošnje za posojila pa so vedno številnejše in za vedno večje vsote. Zato mora uprava gledati, da si obdrži zadostna sredstva za izplačevanje hranilnih vlog. Od tega v prvi vrsti zavisi zaupanje v posojilnico, če je v stanu vlagatelju vsak čas na zahtevo poljubni znesek od vloge izplačati.

Marsikje računajo in se zanašajo, da bo že Zveza prišla na pomoč s kreditom, če jim bo lastnih sredstev zmanjkalo. Ne pomislijo pa, da Zveza rastočim prošnjam po kreditih ne bo mogla ustrezati. Ona sama prihaja ravno v tak položaj kot posojilnice, da namreč novih naložb skoraj ni, stare naložbe posojilnice dvigajo in prošnje za kredite so vedno številnejše. Zato bo morala Zveza paziti, da drži likvidni denar predvsem na razpolago za one posojilnice, ki imajo svoj denar naložen pri Zvezi.

3. Obrestna mera.

Vprašanje obrestne mere za posojila postaja v času krize posebno pereče. Če že v dobrih časih kmetsko gospodarstvo visoko-obrestnega dolga ne prenese in mu tak dolg more biti v pogubo, je to še bolj razumljivo za slabe čase.

Nasprotni interesi vlagateljev in dolžnikov.

Posojilnica je v precepu med dvema skupinama, ki pritiskata na njo. Na eni strani so vlagatelji, ki hočejo čim višje obresti za vloge in katerih apetit raste. Vlagelji celo grozijo: „Če nam ne daste zahtevanih obrestí, bomo pa denar dvignili in ga nesli v mesto v hranilnico ali banko. Tam dajo več!“ Na drugi strani so dolžniki, ki se zatekajo k posojilnici v stiski in katerim je že vračevanje kapitala dovolj težko, kaj še le odplačevanje vsakoletnih visokih obrestí vnaprej.

Glavno vodilo — cenen kredit.

Po kakšnih načelih naj se v tem precepu ravna posojilnica? Ni treba nič drugega, kakor pomisliti, zakaj je posojilnica ustanovljena. Poglavitni namen posojilnice je zboljševati gospodarske in pridobitne razmere svojih članov s cenenimi krediti. Člani so, radi katerih se je ustanovila posojilnica. Čalni

so, ki neomejeno jamčijo s celim svojim premoženjem za vse vloge. Člani so, ki imajo zato pravico, da jim posojilnica v izpolnjevanju svojega temeljnega namena dovoljuje posojila po čim nižji obrestni meri.

Na krivih potih.

Žal pa marsikatera posojilnica v konkurenci z drugimi denarnimi zavodi za hranilne vloge včasih le preveč pozabi na svoj bistveni namen. Marsikaterikrat postane ona zaščitnica koristi vlagateljev in nasprotnica koristi svojih članov dolžnikov. Posojilnica pozablja, da je posojilništvo samoobramba članov-dolžnikov proti oderuštvi. Posojilnica se spozablja tako daleč, da včasih postane organiziran oderuh, ki stopa na mesto prejšnjega zasebnega oderuha in ki uveljavlja zahteve visoke obrestne mere tako daleč, da se posojilniška obrestna mera včasih prav nič ne razlikuje od zahtev nekdanjih oderuhov.

Nazaj k pravilom.

Glede obrestne mere moramo zato zaklicati: „Nazaj k pravilom!“ Posojilnice so dolžne v krizi svojim članom-dolžnikom pomagati. Najlažje jim pomagajo s tem, da jim tako, kot velevalo pravila, preskrbljujejo resnično cenen kredit. Seveda zato pa je potrebno, da se sorazmerno zniža obrestna

mera za hranilne vloge. Tu pa več ne pomaga izgovor, češ saj drugod obrestujejo vloge dražje, bodo pa vlagatelji šli drugam.

4. Revizija posojil.

Še ena naloga postaja v času krize za načelstvo in nadzorstvo posebno važna. To je revizija posojil, vsaj enkrat ob zaključku poslovnega leta, če že nikakor ni mogoče dvakrat v letu. Razmere, gospodarske in osebne, se hitro spreminjajo. Posojilo, ki je bilo ob dovolitvi popolnoma varno, vsled spremenjenih razmer postane dvomljivo. Treba je hitrih in energičnih ukrepov, ako hočemo denar posojilnice reševati. Zato pa mora načelstvo in nadzorstvo vsaj ob zaključku leta pregledati res vsa obstoječa posojila in pri tem pri vsakem odgovoriti na vprašanja, kaj se je spremenilo pri dolžniku, v njegovem premoženju in njegovi družini, kaj s poroki in njihovim premoženjem, ali se obresti pokrivajo redno ob zapadlosti, ali se obroki na račun glavnice polagajo kot dogovorjeno. Vedno boste kaj našli, da je pri enem ali drugem posojilu radi nastalih sprememb treba zahtevati eno ali drugo dopolnitev.

Če bodo redne in natančne revizije posojil, se ne bodo dogajale izgube, ki prav težko zadenejo eno ali drugo posojilnico.

Vinkulacija življenskega zavarovanja.

Dr. Josip Dermastia, gen. tajnik Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani.

Življensko zavarovanje se sklene s posebno pogodbo, s katero se zaveže zavarovalnica, da bo onemu, ki ž njo sklene zavarovanje, ali pa od njega določeni osebi proti plačilu enkratne dogovorjene premije ali proti plačilu določenih in redno se povračajočih — navadno letnih, polletnih, četrtletnih ali mesečnih — premij ob nastopu

zavarovanega dogodka izplačala dogovorjeni kapital, ki se imenuje zavarovana vsota, ali pa da mu bo od nastopa zavarovanega dogodka dalje plačevala gotovo rento. Prvo omenjeni način življenskega zavarovanja se imenuje kapitalno zavarovanje, drugi način rentno zavarovanje.

Zavarovani dogodek je lahko smrt (za-

varovanje za slučaj smrti), ali doživetje gotove starosti (zavarovanje za doživetje), ali je pa zavarovanje združeno za slučaj smrti in doživetja, ki se kratko imenuje mešano zavarovanje. To so najobičajnejše oblike življenskega zavarovanja za gotov kapital. Pri rentnem zavarovanju je pa najpogostejše zavarovani dogodek doseg gotove starosti, zamore pa biti tudi onemoglost, nezgoda, invaliditeta i. t. d.

Oseba, ki z zavarovalnico sklene življensko zavarovanje in se zaveže plačevati premije, se imenuje zavarovalec. Osebo, ki jo določi zavarovalec, da ji zavarovalnica ob nastopu zavarovanega dogodka izplača zavarovano svoto odnosno rento se imenuje upravičenec.

Zakon o zavarovalni pogodbi z dne 23. decembra 1917 drž. z. štev. 501, ki se kratko imenuje tudi zavarovalni zakon in ima pred vsem namen, da štiti zavarovance, določuje obojestranske pravice in dolžnosti zavarovalnice in zavarovanca.

Zavarovalni zakon predvsem določa, da mora zavarovalnica o sklenjeni zavarovalni pogodbi izdati listino, ki se imenuje zavarovalna polica in mora biti od nje redno podpisana. V zavarovalni polici, ki je dokazna listina o sklepu in vsebini zavarovalne pogodbe, mora biti točno označen zavarovalec, čas pričetka zavarovanja, zavarovani dogodek, upravičenec, kateremu se po nastopu zavarovanega dogodka izplača zavarovana vsota odnosno se izplačuje renta ter čas dospevanja premij in njih višina.

Kot upravičenca, ki je ob nastopu zavarovanega dogodka upravičen sprejeti zavarovano svoto, odnosno mu jo je dolžna zavarovalnica izplačati, more zavarovalec označiti sam sebe ali določeno imenovano tretjo osebo ali pa zamore tudi tako urediti, da je zavarovano vsoto izplačati prinositelju police. V tem poslednjem slučaju je do spre-

jema zavarovane vsote upravičena ona oseba, ki po nastopu zavarovanega dogodka zavarovalnici prinese in v izplačilo predloži zavarovalno polico. V polici na prinosca se pri mešanem zavarovanju odstavek glede zapadlosti zavarovane vsote običajno glasi n. pr. takole: „Zavarovana vsota se izplača takoj po smrti zgoraj imenovanega zavarovanca, pri doživetju pa dne 1. februarja 1924 prinositelju zavarovalne listine.“

Zavarovalni zakon nadalje določa, da je zavarovalec dolžan vzdržati zavarovanje vsaj eno leto, po preteku prvega zavarovalnega leta pa zamore odpovedati zavarovanje vsak čas. V slučaju odpovedi zgubi zavarovalec vse vplačane premije, ako še niso bile vsaj za tri leta vplačane. Ako je pa premija vsaj za dobo treh let plačana, zamore zavarovalec:

a) spremeniti zavarovanje v plačevanja prosto zavarovanje z zmanjšano zavarovano svoto;

b) zahtevati odkup zavarovanja.

Samoobsebi je umevno, da čim več let je trajalo zavarovanje, tem večja je zmanjšana zavarovana vsota plačevanja prostega zavarovanja, tem večja je odkupna vrednost zavarovanja ali kakor običajno rečeno odkupna vrednost police.

Koliko znaša zmanjšana zavarovana vsota plačevanja prostega zavarovanja ali odkupna vrednost police, če je bila vsaj triletna premija plačana, je označeno na polici tako, da se zamore za gotovo število let, za katero je bila premija plačana, preračunati.

Zavarovalec razpolaga po svoji prosti volji s svojim zavarovanjem odnosno s pravicami, ki izhajajo iz zavarovalne pogodbe in so iz zavarovalne listine razvidne. On sme v polici imenovanega upravičenca spremeniti tako, da kot upravičenca označi samega sebe ali povsem določeno drugo osebo ali prinositelja. Ker je zavarovalec

upravičen s pravicami iz zavarovalne pogodbe prosto razpolagati po svoji volji, je upravičen iste tudi odstopiti tretji osebi in jih zastaviti. Istotako jih pa zamore tudi njegov upnik v izterjavo svoje terjatve na podlagi izvršilnega naslova zarubiti.

Z ozirom na to, ker predstavljajo označene pravice premoženjsko vrednost, s katero zavarovalec prosto razpolaga in jih more prepustiti tudi tretji osebi in zastaviti ter se more to premoženjsko vrednost tudi zarubiti, tvori življensko zavarovanje podlago za osebni kredit, s katerim se naše posojilnice v pretežni večini pečajo. Z zastavo odnosno odstopom pravic iz življenjskega zavarovanja odpade potreba po porokih za dano posojilo v onih slučajih, v katerih je odkupna vrednost zavarovanja večja nego dano posojilo. V slučajih, v katerih odkupna vrednost police ne dosega visokosti danega posojila, pa služi poleg porokov zavarovanje posojilnici kot delna odnosno višja varnost. Iz zneska za odkup zavarovanja se more delno odnosno po nastopu zavarovanega dogodka iz zavarovane vsote popolnoma poplačati za svojo posojilno terjatev, in so na ta način pred škodo odnosno večjo škodo obvarovani poroki, če za poplačilo dolga ni drugega premoženja.

Kako naj se pa izvrši vinkulacija pravic iz življenskega zavarovanja?

Ako se glasi polica na prinositelja, more se izvršiti zastava na ta način, da zavarovalec polico izroči posojilnici, ki mu hoče dati posojilo. S tem je posojilnica, ki ima v rokah polico, upravičena sicer kot prinositeljica police zahtevati, da se po nastopu zavarovanega dogodka izplača njej zavarovana vsota odnosno, da se ji na zahtevo odkupi zavarovanje, vendar pa zastave police samo z izročitvijo nikakor ne moremo priporočati. Možno je, da nekdo ukrade ali pride na drug nepošten način v posest police

ter jo vnovči. Ako se glasi zavarovalna polica na prinositelja, more zavarovalnica prinositelju sicer izplačilo odreči, ako ne dokaže svoje upravičenosti, zavarovalnice pa nikakor ne veže dolžnost, da mora prinositeljevo upravičenost preiskovati in ugotoviti. Zavarovalnica prinositelju police pravoveljavno izplača zavarovano vsoto in s tem posojilnica pride ob varnost za svojo posojilno terjatev.

Da se vsem mogočim zlim in kvarnim posledicam izogne, je pač najbolje, da se zavarovanje v korist posojilnice vinkulira, kar se napravi na nastopni način:

Dolžnik, ki je zavarovan za življenje in kateremu se hoče dati posojilo, naj izroči posojilnici svojo življensko polico zajedno s posebno izjavo, ki se naj n. pr. glasi takole:

„Podpisani Janez Gregorc, uradnik v Ribnici hštev. 35, odstopam vse pravice iz svoje življenske police štev. 9121 Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani Hranilnici in posojilnici v Ribnici, ki mi je dovolila posojilo, ter izrečno dovoljujem, da imenovana posojilnica z vsemi pravicami iz označene police popolnoma prosto razpolaga, da sme v pokritje svoje posojilne terjatve s pripadki zlasti zavarovano vsoto ob zapadlosti sprejeti odnosno zavarovanje brez mojega nadaljnega posebnega privoljenja vsak čas odkupiti.“

To izjavo zajedno s polico posojilnica predloži Vzajemni zavarovalnici s približno takim - le dopisom:

„Glasom priložene izjave zavarovalca in plačnika premij g. Janeza Gregorc, uradnika v Ribnici hštev. 35, so nam odstopljene vse pravice iz police štev. 9121 Vašega spoštovanega zavoda. Vljudno Vas prosimo, da označeno zavarovanje vinkulirate v našo korist ter nam priloženo polico s posebno vinkulacijsko izjavo vrnete.“

Na to Vzajemna zavarovalnica vinkulacijo vpiše v svoje spise, jo zabeleži na

predloženi polici in izda še posebno vinkulacijsko izjavo.

S tem je vinkulacija izvršena. Posojilnica je povsem gotova, da so njene pravice tako zaščitene, da se za njenim hrbtom in brez njene vednosti s pravicami iz zavarovanja odnosno s polico tudi z morebitno vednostjo in s sodelovanjem zavarovalca na njeno škodo ničesar ne more zgoditi. Dokler obstoja vinkulacija morebitni v polici imenovani upravičenec nima nobene pravice in je smatrati, da je zavarovalec upravičenca preklical. Za trajanja vinkulacije zavarovalec ne more ničesar ukreniti, kar bi zamoglo oškodovati pravice posojilnice, v katere korist se je zavarovanje vinkuliralo. Zavarovani dolžnik kot zavarovalec vinkulacije brez pristanka in brez tozadevne izjave posojilnice ne more preklicati in more pri njenem nasprotovanju le tedaj zahtevati od zavarovalnice brisanje vinkulacije, ako ji predloži listine, na podlagi katerih je nedvomno dokazano, da je terjatev, v katere korist se je vinkulacija izvršila, popolnoma z vsemi pripadki plačana. Prvotno pred vinkulacijo določeni upravičenec pride le še v toliko vpoštev, v kolikor se v vlogi za vinkulacijo na zavarovalnico izrečno pravi, da naj se vinkulacija zavarovanja izvrši v korist posojilnice in sicer do gotovega zneska zavarovane vsote n. pr. do Din 10.000, glede ostanka zavarovane vsote ostanejo dosedanje določbe police v veljavi.

Če pa dolžnik pred nastopom zavarovanja dogodka svoj dolg pravočasno poravna, potem mu posojilnica vrne polico zaprosivši popreje zavarovalnico za brisanje vinkulacije, ki je radi plačila postala brezpredmetna.

Tudi pravice iz rentnega zavarovanja je mogoče zastaviti odnosno odstopiti. Oni, ki na podlagi rentnega zavarovanja dobiva rento more to rento zastaviti odnosno jo odstopiti drugi osebi tako, da jo ta na mesto

njega prejema. Dolžnik, ki je upravičenec rente, s posebno izjavo dovoli, da posojilnica rente prejema toliko časa dokler renta traja, odnosno dokler dolg ne bo popolnoma poravnan. Posojilnica polico s to izjavo predloži zavarovalnici zajedno z dopisom, da se izvrši vinkulacija v njeno korist. Od tedaj naprej izplačuje zavarovalnica posojilnici zapadle rentne zneske. Tukaj opozarjamo, da se rente iz nezgodnega zavarovanja, katere upravlja Okrožni urad za zavarovanje delavcev, in rente pokojninskega zavarovanja, katero vodi Pokojninski zavod za privatne nameščenice, glasom tozadevnih zakonitih določb ne morejo zastaviti, prenesti odnosno odstopiti in zarubiti.

Ker predstavljajo pravice iz življenjskega zavarovanja premoženjsko vrednost se jih more tudi eksekvirati. V tem pogledu določa zavarovalni zakon, da upniki zavarovalca morejo z izvršbo zaseči pravice iz življenjskega zavarovanja v kolikor in dokler zavarovalec more ž njimi razpolagati. Izvršilni predlog se glasi običajno na rubež in preodkaz v poteg pravic iz gotove police. Rubež pravic je izvršena z dostavitvijo izvršilnega dovolila zavarovalnici. Preodkaz v poteg pa upravičuje zahtevajočega upnika zlasti za to, da sme na mesto zavezanega zavarovalca zahtevati odkup police in da se odkupna svota njemu izplača.

Zavarovalnica, ki prejme tako izvršilno dovolilo glede police, katera je bila že popreje v korist druge osebe odnosno denarnega zavoda vinkulirana, prijavi to okolnost takoj sodišču. V takem slučaju je vse izvršilno postopanje brezuspešno, ker vsled izvršene vinkulacije zavarovalec s pravicami iz življenjskega zavarovanja sploh ne razpolaga.

Življensko zavarovanje je zelo važna podlaga za varnost od posojilnic danega osebnega kredita, treba pa je poskrbeti za pravočasno in pravilno vinkulacijo.

Fr. Jaklič:

Prispevki k zgodovini našega zadružništva.

Janez Hladnik.

Takrat je bil v Črnem vrhu nad Idrijo za župnika* Janez Hladnik, mož neizrečeno dobrega srca, vztrajen in previden, poleg tega pa še vedoželjen. Vsaki stvari je hotel priti do dna ter spoznati njene solnčne in senčne strani. Bil je nesebičen prijatelj Krekov že iz dijaških let in njegov posnemovallec v dobrem. L. 1894. se je bil udeležil socialnega tečaja, ki ga je bila priredila Leonova družba na Dunaju. Pobudo za posojilnico je bil dobil na nekem posvetovanju, ko se je pripravljala ustanovitev šulcedelčevke v Idriji. Iz razprav na socialnem tečaju je pa spoznal, da so za kmetske kraje najprikladnejše rajfajznovke. Potem je šel takoj na delo, da ustanovi Črnovrščem nekaj, kar bi bilo predvsem v veliko gospodarsko korist. Najprvo je kajpada pripravil samega sebe. Najbrž je bil on takrat edini mož v Sloveniji, ki je temeljito premislil vprašanje zadružništva, posebno rajfajznovih ustanov. Že ob tečaju je dobil precej literature o tem, a to mu še ni zadostovalo, nabavil je razprav o tem, kolikor jih je mogel doseči.

Tako podkovan se je lotil stvari čisto samostojno in brez dejanske pomoči ljubljanskega Krek - Šušteršičevega kroga, ki je propagiral rajfajznovke, je pripravil pravila za posojilnico in hranilnico v Črnem vrhu natančno po Rajfajznovih načelih. Tako se po teh pravilih izmenja vsako leto le ena tretjina načelstva, kar jamči stalnost v upravi zadruga. Poleg načelstva je še nadzorstvo, ne samo računski pregledovalec. Obresti od posojil so se jemale za pol leta nazaj. Hranilne vloge je obrestovala po 4%, kar je

*Janez Hladnik je prišel na Črni vrh kot vikar, župnija je postal Črni vrh šele za časa Hladnikovega bivanja.

bila v tedanjih časih najnižja obrestna mera, od posojil je pa jemala 5% ne obresti.

Ravno po istih pravilih so bile kasneje ustanovljene posojilnice v Poljanah, Polhovem gradu in Rovtah.

Črnovršci, katerim je Hladnik ob vsaki priliki razlagal potrebo in korist posojilnice, so bili kmalu zavzeti za posojilnico; zlasti cerkveni ključar, posestnik Gašper Rudolf, je ves gorel za župnikove načrte ter priganjal: „Naredimo še mi! Začnimo!“

V odbor in nadzorstvo so bili poleg župnika izvoljeni najvplivnejši možje v občini, tako župan Lampe, trgovec Vidmar, prej omenjeni Rudolf i. dr.

Posojilnica je poslovala takoj od začetka z lastnimi sredstvi, skromnimi seveda. Toda zavest, da so neodvisni, jim je dajala moč, da so vstrajali in imeli naposled lepe uspehe. Pred seboj imam letno poročilo črnovrške posojilnice za peto upravno leto. Že tedaj je imela 48% denarja naloženega. Čistega dobička je imela 382 K 24 v, a rezervni zaklad je znašal 1403 K 60 v. Požrtvovalnost voditeljev posojilnice spoznamo, ako prečitamo „Račun zgube in dobička“. Tam stoji, da so znašali upravni stroški 25 K 68 v, najemščina 40, K nagrada blagajniku 40 K, za dobre namene so pa dali 40 K.

Hladnik pa ni ostal s svojimi načrti samo v Črnem vrhu, tudi svojim rojakom v Rovtah je ustanovil posojilnico, in ko je prišel na Trebelno, je tudi tam vzknila posojilnica. Njegova snovanja in naporu kajpada niso ostali neopaženi. Ko sta dr. Krek in dr. Šušteršič snovala Zvezo kranjskih posojilnic in Gospodarsko zvezo, je moral dati Hladnik svoje mnenje o tem in nasvete. Da so bili pravilni, izpričuje pismo z dne 21. dec. 1896, v katerem stoji:

„Vaše misli so pravi biseri za bodočo Gospodarsko zvezo.“

Tako je prišel Janez Hladnik v najtesnejši stik s združništvom. In ko je bilo treba dati mladim zadrugam nadzorstvo, a

Zveza kranjskih posojilnic še ni imela izvežbanih moči, tedaj je bilo Hladniku, teoretičnemu in praktičnemu zadrugarju poverjeno nadzorovanje notranjskih posojilnic.

O organizaciji belgijskih kmetov.

(Konec.)

Nakupni in prodajni odsek.

Kot smo videli so kmetovalci predno je bil osnovan „Boerenbond“ bili mnogokrat žrtve trgovcev. Zato si je ta postavil kot cilj, da mora prenehati izkoriščanje kmetovalčeve nevednosti.

Nakupni in prodajni odsek predstavlja sedaj enega izmed najvažnejših gospodarskih odsekov „Boerenbonda“. Odsek je na razpolago krajevnim nabavnim in prodajnim odsekom in izvršuje njihova naročila. Pa tudi člani si morejo preskrbeti po posredovanju krajevnih odsekov ter centrale umetna gnojila, semena, sadike, stroje in razne druge kmetijske potrebščine. Na tem polju vrši nabavna organizacija veliko delo, tako so n. pr. v l. 1929 prejeli člani potom nje 202 910 ton umetnih gnojil in 201.643 ton raznih krmil.

Uporaba selekcijoniranih semen in zdravih sadik, ki dajejo boljši donos, se vedno bolj širi. Tako je l. 1929 nabavni odsek dobavil več kot 13 000 ton semenskega krompirja in več kot 670 000 kg semen. Semena in sadike pridejo v vedno večji meri iz selekcijske postaje v Héverlé, iz raznih posestev „Boerenbonda“ in tudi iz Poljske, kjer ima nakupni in prodajni odsek svoje posestvo, na katerem se vrši predvsem selekcija krompirja namenjenega za industrijske svrhe.

Nabavni odsek ima tudi mlin ter moderno tovarno za pripravo krmil, štiri velika skladišča ter 178 krajevnih skladišč.

Prebitek, ki ga pri svojem poslovanju nakupni odsek doseže, se razdeli društvom ter krajevnim nabavnim odsekom v razmerju kupljenega blaga. V l. 1928 je znašal razdeljeni prebitek več kot 2.100.000 fr. Ti dohodki omogočajo krajevnim organizacijam povečanje njihovega socialnega delovanja.

„Boerenbond“ je že pred dalj časa obrnil svojo pozornost tudi prodaji kmetijskih pridelkov, ki je druga stran trgovskega vprašanja, ki ga mora kmet rešiti. Toda z ozirom na posebne težkoče, ki jih predstavlja skupna prodaja in, ker je vnovčevanje kmetijskih pridelkov v izredno gosto naseljeni Belgiji razmeroma lahko, je bilo mogoče organizirati samo skupno prodajo surovega masla s pomočjo mlekarških zadrug ter skupno prodajo zgodnjega krompirja v okolici Malines. Gospodarske razmere so se izpremenile v veliki meri pod pritiskom „Boerenbonda“, kmetijstvo je postalo intenzivnejše in se je specializiralo, tako da je postalo potrebno del produkcije izvoziti.

Zato je nakupni in prodajni odsek tekom zadnjih let organiziral skupno prodajo nekaterih kmetijskih produktov. Pri tem pa ne vodi odseka samo želja, da bi preskrbel članom ugodnejše vnovčevanje, ampak hoče poiskati in ustvariti nove trge ter pokazati kmetovalcem kakšne so potrebe in zahteve konsumentov, da jim morejo ugoditi.

Čeprav je bil ustanovljen šele nedavno in se omejuje le na prodajo nekaterih produktov: krompir, jajca, surovo maslo, zele-

njavo in sadje, je ta pododsek zavzel precejšen obseg. Naj navedemo nekaj števil iz poslovnega leta 1929: krompirja je bilo vnovčenega 58 500 ton, jajc 124.391.000 komadov, surovega masla 1.429 000 kg, zelenjave za 4.400 000 fr. sadja za 4.334 000 fr.

Centralna kreditna blagajna.

Potreba po kreditu je bila za kmetovalce, ki so trpeli posledice krize iz l. 1890, tako nujna kakor potreba po solidni trgovini kmetijskih potrebščin. Treba je bilo kmetovalcem preskrbeti zadosten kredit po zmernih obrestih in, ki je primeren za posebne razmere kmetijstva. Krajevne kreditne zadruge, čijih število je hitro narastlo, so združene v Centralni kreditni blagajni, ki je njihova zveza.

Centralna kreditna blagajna je zadruga z omejeno zavezo. Sprejema razpoložljivo glavnico kreditnih zadrug, zbira hranilne vloge, skrbi za njih naložbo ter dovoljuje včlanjenim kreditnim zadrugam potrebne kredite. Ustanovila je tudi poseben odsek za hipotekarni kredit. Skupno je bilo koncem l. 1929 naloženih pri Centralni kreditni blagajni 1.274.533.000 fr. od katerih tvorijo hranilne vloge nekako polovico. Včlanjene kreditne zadruge so imele pri Centralni blagajni za 95.415.000 fr. kreditov. Odsek za hipotekarne kredite je tekom leta 1929 dovolil za 10.899.000 fr. hipotekarnih kreditov, dočim so kreditne zadruge dovolile 9.290 posojil v znesku 166.530 000 fr., kar je 13 do 14 milijonov mesečno. Koncem l. 1929 so znašala posojila dana od kreditnih zadrug 372 milijonov in hipotekarna posojila Centralne blagajne pa 39 milijonov, skupno so torej vsa posojila znašala okrog 411 milijonov.

Zavarovalna družba.

„Boerenbond“ je ustanovil cel sistem zavarovanj, da obvaruje svoje člane pred

glavnimi nesrečami, ki morejo zadeti kmetovalca.

Pred l. 1917 se je „Boerenbond“ zadovoljil s tem, da je posredoval med svojimi člani ter veliko požarno zavarovalnico ter jim tako zagotovil razne ugodnosti. Hotel pa je storiti več in zato je ustanovil lastno zavarovalnico. Prejšnji način se je ohranil samo za pokritje rizikov, povzročenih vsled škode po toči, ki zadene navadno kmetijstvo v več okrajih naenkrat. L. 1905 je bilo uvedeno zavarovanje zoper nezgode pri delu. Povod za to pa je dal zakon o nezgodah pri delu, ki je bil izdan l. 1903. Življenjsko zavarovanje datira iz l. 1923.

Zavarovalna družba obsega torej tri glavne panoge: požarno, življenjsko in nezgodno zavarovanje. Uspehe zavarovalnice naj pokažejo nekateri podatki iz poslovnega leta 1929.

Vsota prejetih premij v vseh zavarovalnih panogah je znašala 38 milijonov frankov, od tega odpade 14.372.000 fr. na požarno zavarovanje, 16.770 000 fr. na nezgodno zavarovanje in 6.909.000 fr. na življenjsko zavarovanje. 31. decembra 1929 je imela zavarovalna družba sklenjenih 170.174 zavarovalnih pogodb. Proti prejšnjemu letu so se premije zvišale za 6 milijonov frankov letno, število polic pa za 17.000.

Tako imajo kmetovalci pri „Boerenbondu“ zavarovalne panoge, ki so jim najbolj potrebne, pri tem pa uživajo razne ugodnosti: znižane tarife, povrnitev na premije itd.

Končno pripomnimo, da se „Boerenbond“ zanima tudi za krajevne vzajemne zavarovalnice zoper nezgode pri raznih domačih živalih. V smislu belgijskih zakonov so pa te krajevne zavarovalnice organizirane po provincah v neodvisnih pozavarovalnih zvezah. Te zveze pa običajno nadzira revizorski odsek „Boerenbonda“.

Kot osrednje odseke je treba omeniti še sledeče:

Kmetijsko-tehnični odsek.

Kmetijsko-tehnični odsek obsega električne naprave, kmetijske zgradbe in vodne zgradbe. Bistvo tega odseka je s tem dovolj pojasnjeno, zato se nam ne zdi potrebno navajati njegovih gospodarskih in socialnih koristi.

L. 1913 pa je bila ustanovljena druga institucija, ki ima namen kot vse kmetijske vodne naprave, izboljšati zemljo, to je „Belgijska melioracijska družba“. Naj omenimo samo važno vlogo, ki jo je ta igrala po sklepu miru pri upostavitvi kultur na opustošenih poljanah zahodne Flandrije.

Revizorski odsek.

Okoli l. 1911 je bilo izročeno temu odseku propagandno in revizijsko delo pri vseh krajevnih organizacijah, ki pripadajo „Boerenbondu“. Revizorska služba igra v celi organizaciji zelo važno vlogo.

Revizorji, ki jih je okoli petdeset, vzdržujejo zvezo med centralno in med krajevnimi organizacijami. Revizorji ustanavljajo krajevne organizacije, jim dajejo smernice centrale ter jih redno vsako leto revidirajo.

Revizorskemu odseku so prideleni tehniki, kmetijski, vrtnarski, mlekarški in živinorejski strokovnjaki.

Sklep.

Že v začetku smo rekli, da „Boerenbond“ razširja svoje delovanje v kolikor to zahtevajo razmere in dovoljujejo sredstva; „Boerenbond“ ustanavlja nove odseke, večja število krajevnih organizacij, pri vsem tem pa čuva nedotaknjeno svojo enotnost.

„Boerenbond“ si upa korakati v prvi vrsti in prevzemati nove naloge, ker ve, da sme računati na popolno zaupanje svojih članov in na njihovo discipliniranost. Če je dosegel gotovo moč, se je moglo zgoditi to le vsled discipline in zvestobe njegovih članov. To moč je treba uporabiti za dobro stvar.

Zadružništvo Nemcev v Vojvodini.

Vojvodinski Nemci, ki so gospodarsko precej jaki, so si ustvarili že lepo zadružno organizacijo. Predstavljata jo dve centrali: „Agraria“ kot blagovna centrala in „Kmetijska centralna posojilnica“ (Landwirtschaftliche Zentraldarlehenskasse) kot denarna centrala, obe v Novem Sadu.

Revizijski oddelek se nahaja pri posojilnici. Vsaka zadruga plačuje kot revizijski prispevek najmanj Din 500— letno; ako pa je večjega obsega, tedaj pol promile bilančne vsote letno. Delež pri tej centrali je 100 Din, jamstvo pa kar stokratno. Precej trd je tudi pogoj, da mora vsaka zadruga imeti najmanj eno četrtino deležnega kapi-

tala vloženega pri centralah brezobrestno in vezano na pet let. Dve tretjini te vsote morata biti naloženi pri Kmetijski centralni posojilnici, ena tretjina pri „Agrariji“. Poleg tega pa so morale zadruge preteklo leto še drugo četrtino vse deležne glavnice naložiti pri „Agrariji“ za tri leta vezano in brezobrestno. Jasno je, da centrale na ta način lahko poslujejo, ker imajo sorazmerno precej brezobrestnega razpoložljivega kapitala in tudi za kritje režijskih stroškov niso v zadregi.

Pri Kmetijski centralni posojilnici so včlanjene vse zadruge, pri „Agrariji“ pa le one, ki imajo blagovno poslovanje. Zadruge z blagovnim poslovanjem so torej istočasno

včlanjene v dve zvezi in pri obeh je poleg deleža stokratno jamstvo. Vseh zadrug je bilo koncem lanskega poslovnega leta 261.

„Agraria“ ima za člane poleg blagovnih zadrug tudi fizične osebe. Za te je predpisano na vsakih 10 oralov zemlje en delež po 100 Din s 25-kratnim jamstvom. Iz tega se razvidi, da so tudi fizične osebe pritegnjene z velikim deležnim kapitalom in obsežnim jamstvom, če vpoštevamo dejstvo, da so v Vojvodini kmetije velikega obsega.

Pri posameznih zadrugah so obveznosti članov tudi zelo velike. Tako znaša delež vsakega člana 100 Din; toda vsak član mora vzeti toliko deležev, kolikokrat po 5 jutrov zemlje ima. Jamstvo je potem 25-kratno.

Najobičajnejši tip zadruge je mešani tip „kmečke pomoči“, ki je kreditna in blagovna zadruge obenem; je pa tudi precej čistih rafajzenovih kreditnih zadrug z ime-

nom „Samopomoč“. Tretje vrste zadruge so delavske zadruge (Landarbeitergenossenschaft) ki so tudi le kreditne ustanove.

V zadnjem času se je močno razvila svinjereja in so se v to svrhu osnovala svinjerejske zadruge. Teh je 50 in imajo tudi svojo strokovno centralo.

Zdravstvenih zadrug se je osnovalo že 18 in imajo tudi svojo centralo. So pa to naslednice poprejšnjih pogrebnih društev in so običajno tudi prevzele njih aktiva in pasiva.

Razen tega je nekaj elektrarnskih, mlekarskih, strojnih, živinorejskih in pašniških zadrug.

Dasi je vse to zadružništvo še razmeroma zelo mlado, vendar ga odlikujeta dve lastnosti: velika solidnost in velika strumnost organizacije, tako da zadruge s svojimi centralami tvorijo res enoten, zdrav, močen organizem.

Male ali velike konzumne zadruge?

To vprašanje se v zadružnem svetu v zadnjih letih mnogo razpravlja in ima svoje zagovornike, pa tudi protivnike. Zlasti se bavijo s tem vprašanjem v državah, kjer je konzumno zadružništvo že močno razvito, v prvi vrsti na Angleškem in v Nemčiji. Zadnje čase stoji v ospredju problem spojitve vseh štirih londonskih konzumnih zadrug v eno samo zadruge.

Jos. Reeves, tajnik za prosveto v konzumni zadrugi v kraljevskem arzenalu v Londonu se izraža o tem predmetu tako-le:

Dognano je, da so bili ročdalski pijonirji pravi individualisti in današnji zadrugarji zastopajo dozdevno isto zadružno gospodarsko teorijo, ker se zdi, da jo potrjuje vedno večji razmah zadružnega gibanja. „V večjih zadrugah se izgubi osebni stik med upravo in člani“, pravijo pristaši malih za-

drug. V prvih početkih so bili pijonirji individualisti v svoji kapitalistični okolici, ki je bila istotako individualistična; toda danes stoji nasproti zadružnemu pokretu zelo razvita oblika zadružnega kapitala. Mala zadruge s svojimi omejenimi sredstvi se ne more meriti s svojimi dobro organiziranimi nasprotniki. Nekaj časa jo drži po konci zvestoba njenih članov, toda prej ali slej bo njena negospodarska uredba povod, da jo bodo začeli člani polagoma zapuščati. Potem bo zadruge prenehala. Če se pa manjša zadruge združi z večjo v njeni bližini, ali če se več malih zadrug spoji v eno samo močno zadruge, potem bo nova velika zadruge mogla uspešno nastopiti zoper svoje nasprotnike.

Zadružno gibanje ne sme pozabiti svojih najvažnejših načel in ciljev. Prodajalna

ročdalskih pijonirjev je imela biti sredstvo za socialno in gospodarsko povzdigo. Ako bi ne bila služila tej povzdigi, bi ne bila imela nobene združne vrednosti. Ideja o odpravi prekomernega dobička se je dosegla s strogo in hitro metodo nakupovanja na veliko in z oddajanjem v malem. Te „trgovine“ torej niso izvajali iz ljubezni do trgovanja. Tako je trgovina sredstvo zadruga, ne pa zadruga ustanova trgovine.

Kako morejo spojitve koristiti zadrugam? Spojitev bo pospeševala njihove cilje, ker more večji in krepkejši pokret povzročiti, da se blagostanje ljudstva poveča in da se zmanjša zloraba gospodarske moči.

Absolutna nevezanost naših zadrug se žal od mnogih strani predstavlja kot demokratska prednost in zaradi tega ni mogoče konsumnih zadrug prisiliti, da bi se s svojimi člani pridružile močnejši tvorbi. Tako se izgublja moč. Mi vsi delamo, kar hočemo in nihče od nas ne čuti, da ima dolžnosti nasproti drugim ali nasproti organizaciji, ki smo jo ustvarili v lastno obrambo. Zaradi tega je dobiti na stotine zadrug, ki se ne rentirajo in veliko drugih zadrug, ki si v istem okolišu delajo konkurenco.

Zgodovina londonskih zadrug v zadnjih letih je zgodovina spojitve. Doseženi uspeh dokazuje pravilnost te politike. L. 1917 je obstojalo v Londonu 11 konsumnih zadrug,

sedaj jih je le še četvero, dobiti pa je za drugarje, ki bi hoteli še te štiri zadruga združiti v eno. Število članov pri teh 11 zadrugah je l. 1917 znašalo 172.196; sedaj jih je nad 700.000. V isti dobi se je promet povečal skoro za petkrat, tako da znaša nad 5 milijard dinarjev. Petkrat so se povečali tudi deleži, ki znašajo sedaj 2150 milijonov dinarjev. Vsled teh spojitve so se zadruga finančno tako ukrepile, da so mogle za svoje nameščence uvesti take delovne pogoje in pokojnine, kakor jih v Londonu nima nobeno drugo zasebno podjetje. Nadaljne koristi so se dosegle v upravi, kjer je sedaj na razpolago mnogo več sposobnih strokovnjakov in pripravnih delovnih moči. Lastna produktivna podjetja zadrug so se zelo okrepila, oddajališča so mnogo boljše urejena in vzdržujejo lahko vsako primero s konkurenco.

Te štiri konsumne zadruga v Londonu izdajo letno za izobrazbo in propagando nad 7 in pol milijonov dinarjev. Prirejajo skupaj shode, koncerte, gledališke večere, zlasti pa poučne tečaje.

Na podlagi teh rezultatov prihaja Jos. Reeves do zaključka, da je bila spojitve londonskih zadrug najboljše, kar so mogle napraviti in da zato ni čudno, če se sedaj razpravlja o samo eni veliki zadrugi za ves London.

Gospodarski pregled.

Ljubljana, 10. decembra 1930.

Ne samo v naši državi, po celem svetu se opaža gospodarska kriza velikega obsega. Berlinski zavod za proučevanje konjunktura je objavil svoje poročilo o položaju gospodarstva v Nemčiji in drugod po svetu. Iz tega poročila posnemamo, da je sedanja gospodarska kriza izredno težka in take do-

slej kapitalistično svetovno gospodarstvo še ni doživelo. Kriza se še vedno poostruje in nikjer ni videti znakov, ki bi kazali na skrajšnje izboljšanje. Brezposelnost po celem svetu je ogromna in je dosegla doslej nepoznano višino. Danes cenijo, da je na celem svetu 15—18, pa tudi 20 milijonov brezposelnih industrijskih delavcev, to je skoro petina vsega industrijskega delavstva na svetu. Naravno je, da so najbolj prizadete velike

industrijske države: Anglija nad dva milijona brezposelnih, Nemčija tri, severnoameriške Združene države štiri milijone itd. Industrijska produkcija velikih industrijskih držav je v večini panog padla od srede leta 1929 sem za 15—20 %, v severnoameriških Združenih državah je padla produkcija avtomobilov v primeri z lanskim letom letos za celih 40 %. Tečaji delnic so v nekaterih državah padli celo za 40—50 %. V sedemdesetih letih preteklega stoletja je gospodarstvo doživljalo krizo, ki je bila v marsičem skoro popolnoma slična sedanji krizi. Kakor takrat tako je tudi sedaj najvažnejši vzrok krize prevelika agrarna produkcija in v zvezi z njo splošno nazadovanje cen kmetijskih pridelkov in tako tudi kupne moči kmetijskega prebivalstva. Nadaljni vzroki so v prevelikih investicijah v nekaterih industrijskih panogah in deloma tudi v pomanjkanju zlata, kar je razlagati z nesorazmerno razdelitvijo zlata po posameznih državah (ogromni zlati zaklad v Franciji). Olajševalno pa je v sedemdesetih letih preteklega stoletja vplivalo dejstvo, da je bilo tedaj še mnogo držav kapitalistično nerazvitih in se je lahko tedaj trg s pritegnitvijo teh držav razširil. Tega pa sedaj ni več, ker nasprotno tudi v agrarnih državah vedno bolj prevladuje nagibnost k industrializaciji. Sedanjo krizo pa poostruje dejstvo, da karteli in organizacije industrije drže čvrsto cene in imajo popolnoma organiziran trg. Ta gospodarska vezanja v karte, dogovore glede cen, truste itd. so sicer izšla iz tendence, da omilijo konjunkturalna gibanja ali pa jih sploh preprečijo, toda ta namen ni bil dosežen, pač pa so ravno te vezave še bolj poostriale krizo, kateri so se hotele izogniti. Že prej, ko je bila konkurenca veliko bolj občutna in ni bilo mogočnih organizacij, ki bi vplivale na trg, so bila gibanja na dnevnem redu in v dobah štirih do sedmih let smo doživljali velike pretresljaje v

trgovini in produkciji. Stabiliziranje cen po kartelih in deloma tudi ustaljenost plač niso mogli preprečiti sedanje gospodarske krize, pač pa so nasprotno povzročili, da je valovanje v onih panogah gospodarstva, kjer ni vezav, kakor n. pr. v kmetijstvu, veliko bolj občutno. Zaloge sirovin po vsem svetu naraščajo in so dosegle ogromne višine. Nazadovanje cen na svetovnih trgih še vedno traja, toda postalo je nekoliko počasneje. Prav posebno občutna je gospodarska kriza v prekmorskih državah, ki proizvajajo agrarne proizvode in pa sirovine za industrijo. Manj občutna pa je v industrijskih državah, kjer pa tvorita izjemo Anglija in Nemčija. V teh državah pa so spremembe v strukturi gospodarstva in naraščajoča racionalizacija obratovanja v industriji izzvale veliko brezposelnost, ki zadaja državnikom v teh državah velike brige in stanejo državo podpore brezposelnih letno ogromne vsote. Gospodarska kriza v prekmorskih državah je povzročila padce valut in izzvala politične nemire. V teh državah je pričakovati zboljšanja šele tedaj, ko se bodo cene zopet začele dvigati. Tiste države pa, ki doslej niso toliko trpele radi krize, bodo pa vedno bolj prizadete, ker se kupna moč prekmorskih in ostalih agrarnih držav stalno manjša in te države vedno manj kupujejo na svetovnem trgu. Splošna slika svetovnega gospodarstva je neugodna in ni nikakih znakov skorajšnjega zboljšanja.

Naš gospodarski položaj se je v novembru le še poslabšal. Cene kmetijskih pridelkov so se nadalje znižale in je indeks cen Narodne banke za kmetijske rastlinske pridelke dosegel 71,4 točke (cene v letu 1926 so vzete za 100) v primeri s 77,3 v oktobru, napredoval je le indeks cen živinskih proizvodov. Skupni indeks je nazadoval od 80,9 na 79,2 točk, kar pomeni, da je nivo cen dosegel najnižje stanje v dolgi vrsti let.

Naša zunanja trgovina se po pravkar objavljenih podatkih ne razvija ugodno. Lani smo izvažali velike količine žita, letos so pa cene neugodne. Nadalje je letos zelo nazadoval naš izvoz lesa. Lani smo n. pr. izvozili v prvih 10 mesecih stavbnega lesa za 1.200 milijonov Din, letos v prvih 10 mesecih pa smo za 1.030 milijonov Din, nadalje je izvoz drv nazadoval od lanskih 120 milijonov na 64 milijonov Din. Skupno smo v prvih 10 mesecih t. l. izvozili blaga za 5 milijard 667 milijonov Din, lani pa za 6 milijard 329 milijonov. Uvoz pa je znašal 5 milijard 897 milijonov Din, lani pa 6 milijard 373 mil.

Zanimivo je gledati, kako se v raznih državah bore proti krizi. Ker so cene kmetijskih pridelkov v nepravem razmerju do cen ostalih proizvodov, skušajo na eni strani obdržati cene kmetijskih proizvodov na ko-

likor toliko znosni višini, na drugi strani pa skušajo vplivati na industrijo, da zniža svoje cene. Tako so naredili v Italiji, kjer so se morale vse cene znižati za 10 %. V Nemčiji stopajo na prste nadrobni trgovini in tako skušajo znižati stroške na dolgi poti blaga od producenta do konzumenta. V Ameriki so sedaj stabilizirali z vladno pomočjo cene pšenice na višini 75 centov za bušel, ki ima približno 27 kg. Drugod skušajo s carinami dvigniti lastno kmetijstvo, nadalje uvajajo zakonsko obveznost mlinov, da meljejo gotov odstotek domačega žita. V naši državi smo dobili višje uvozne carine, kar je že poročal prejšnji Narodni gospodar. S 1. decembrom so bile nadalje znižane prevozne tarife za izvoz žita. Vidi se pa, da gredo stremjenja naše politike za tem, da obdrži naše žito svoj položaj na svetovnem trgu.

Iz našega združništva.

I. delavsko konsumno društvo v Ljubljani objavlja svoj računski zaključek za poslovno leto 1929/1930. Število članov je znašalo koncem poslovnega leta 10 358. Društvo je odprlo preteklo leto dve novi poslovalnici, katerih je sedaj skupaj 31. Celokupni promet je znašal v milijonih (v oklepajih podatki za 1 1928/29) Din 195'6 (193'9), od tega v blagu 35 (33'3), 3 %-ni popust pri blagu znaša Din 606 971'39 (576.000). Bilanca konsumnega društva izkazuje Din 0'184 (0'185) deležev, Din 1'7 (1'6) rezerv in 0'594 Din milij. hranilnih vlog. Dolg pri Zvezi znaša Din 1'53 (1'78) milij., pri dobaviteljih 1'88 (1'67) milij. Zaloga se je zvišala od 5'4 na 5'9 milij. Dolžniki so izkazani v bilanci v znesku Din 0'71, nepremičnine z 0'36 (0'5) milij. Din. Dohodki so znašali Din 3'2 (3'2) milij., [dobiček pri blagu pa se je zvišal od 2'28 na 2'53 milij. Čisti dobiček je znašal

Din 67.168'35 (54'950). Na splošno je treba ugotoviti, da je Konsumno društvo tudi v letošnjem letu napravilo lep napredek ter se je notranjo učvrstilo.

Združništvo v inozemstvu.

Iz statistike nemškega kmetijskega kreditnega združništva. Zadnji statistični letopis nemške državne zveze kmetijskih združenj prinaša statistiko o poslovanju včlanjenih združenj v letu 1928. Za statistiko je poročalo 17 870 posojilnic, kar je 82 % vseh posojilnic. Število članov posojilnic je znašalo 1,984.538, na eno pride torej povprečno 111 članov. Obratna sredstva posojilnic so znašala 2.056 milijonov mark, povprečno pride na posojilnico do 115.053, na člana pa 1.036 mark. Od obratnih sredstev so znašale hranilne vloge 1.093 milij., vloge v tek. računu pa 325.5 milij., ostalo pa odpade na kredite združnih denarnih central. Izražena v odstotkih so bila obratna sredstva razde-

ljena sledeče: lastna sredstva (deleži in rezerve) 6'4, hranilne vloge in vloge v tek. rač. 67'8, krediti central 19'5 druga sredstva 6'3, dočim je bilo l. 1913 razmerje sledeče: lastna sredstva 4'4, vloge 82'6, krediti central 7'9 in ostalo 5'1. Vendar je v zadnjih letih opaziti, da vloge zavzemajo večji del obratnih sredstev ter se posojilnice dvigajo zopet k predvojnemu stanju, ko so iz lastnih moči vršile svoje naloge in niso bile navezane na kredite central.

Zadružništvo v službi avtomobilizma.

Avtomobilisti so le redkokdaj v položaju, da bi mogli kontrolirati gibanje cen za kurivo, olje in popravila. Da bi se odtegnili samovolji dobaviteljev, so začeli tudi avtomobilisti snovati lastne zadrage. Prva taka zadruga za nabavljanje kuriva in olja je bila ustanovljena l. 1921 v Zedinjenih državah ameriških. Danes deluje ondi že okoli 400 takih zadrug. Ena izmed njih „consumer's cooperative oil company“ v Creely (Colorado) je imela l. 1921 300 članov in 4 000 dolarjev kapitala, l. 1928 pa že 1400 članov in 14.000 dolarjev kapitala. Dosegla je čistega dobička 100.817 dolarjev in članom povrnila 285.968 dolarjev od izkupička. V l. 1928 je znašala vrnjena dividenda 26 % od izkupička. Večje število teh zadrug si je ustanovilo posebno nakupovalno centralo „union oil company“ v Norh Kansas City. Ta osrednja nakupovalnica nabavlja svojim včlanjenim zadrugam potrebne aparate, kakor tanke, črpalke itd. in namerava napraviti tudi zadržno rafinerijo. V Italiji se namerava zadržno društvo, ki se bavi s transportom, združiti v svrhu, da bi se skupno nabavljale vse potrebščine, ki so potrebne za vzdrževanje vozil. Na Švicarskem obstoje v Lausanne, Bernu in Curihu avtomobilske zadrage, ki

oddajajo svojim članom potrebno blago na 20 oddajališčih in izplačujejo znatno dividendo. Enako gibanje se opaža tudi na Bolgarskem. Švicarske zadrage upajo, da bodo mrežo svojih oddajališč kmalu zvezale z italijanskimi postajami in da bodo v kratkem prodrle tja do Rima. Če se bo ta sistem posplošil, bo avtomobilistu mogoče kot članu zadrage potovati iz Genfa v Pariz ali iz Berlina v Rim in bo na vseh glavnih cestah dobil oddajališča združenih zadrug, ki mu bodo nudile svoje usluge.

Iz gospodarstva.

Koliko dobi kmet za svoje pridelke od prodajnih cen. Danska je, kakor znano, dežela, v kateri kmetijsko zadržno društvo najbolj razvito, zlasti zadržno društvo za prodajo kmetijskih pridelkov. V Zedinjenih državah ameriških pa je zadržno društvo med kmetovalci še prav malo razširjeno. Iz tega razloga je zelo zanimivo primerjati, koliko dobi kmetovalec od detaljnih prodajnih cen na Danskem in koliko v Zedinjenih državah, oziroma koliko se prime posredovalcev med producenti in konsumenti.

V Zedinjenih državah dobi kmetovalec od prodajnih cen, ki jih plača konsument: 30 % nadrobne prodajne cene za zelenjavo, krmila, sadeže in blago, ki se rado skvari, 40 % za mleko, 45 % za perutnino, 55 % za živino, 69 % za jajca, 75 % za maslo.

Na Danskem dobi kmetovalci: 90 % nadrobne prodajne cene za maslo, ki se prodaja doma na Danskem, 85 % za maslo, ki se prodaja na Angleškem, 70 % za svinjsko meso, ki se prodaja doma, 73 % za svinjsko meso, ki se prodaja na Angleškem, 78 % za jajca, ki se prodajajo na Danskem, 68 % za jajca, ki se prodajajo na Angleškem. Kakor se vidi, je razlika zelo velika. Da prodajajo danski kmetje tako ugodno, je pripišovati okolnosti, da je njihova samopomoč tako razvita in da so znali prodajanje kmetijskih pridelkov obdržati v svoji roki.

Rokopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Narodnega Gospodarja“ Ljubljana, Zadržna zveza. Izdajatelj: „Zadržna zveza“ v Ljubljani. — Odgovorni urednik: Anton Kralj, tajnik „Zadržne zveze v Ljubljani. Tisk Zadržne tiskarne (Srečko Magolič) v Ljubljani.

POSLOVNE KNJIGE IN TISKOVINE.

Vse članice opozarjamo, da ima Zveza v zalogi vse knjige in tiskovine, kakor jih zahteva poslovanje kreditnih, blagovnih, produktivnih in drugih vrst zadrug. — Mnoge tiskovine nudijo za poslovanje znatno olajšanje in zagotavljajo pravilnost kot npr. zapisnik o obnem zboru, vloga na sodišče, rač. zaključek. — Zveza z naročanjem na debelo zagotavlja tudi najnižje cene.

V sledečem podajamo cene za najvažnejše tiskovine (I.), knjige (II.) in vzorna pravila (III.):

I.	Komad
Rač. zaključki za hranilnice in posojilnice	Din —50
za blagovne zadrage	—50
Zapisnik o rednem obnem zboru	—50
Vloga na sodišče (sprememba v načelstvu, ali prememba pravil)	—50
Vloga na okrajno glavarstvo (predložitev računskega zaključka)	—50
Izpiski iz knjige hranilnih vlog	1—
Izpiski iz knjige posojil	1—
Tiskovine za izvl. tek. rač.	—30
Zadolžnice na poroštvo	—75
Zadolžnice na vknjižbo	—75
Zadolžnice na amortizacijo	—75
Prošnje za posojilo	—50
Pogodba za kredit v tek. rač.	—75
Obrestne tabele (na kartonu 31/2% do 6%)	2—
6 1/2% do 7% (na papirju)	3—
7 1/2% do 8 1/2%	3—
9% do 10%	3—
Listek za izplačilo vloge	—10
Listek za izplačilo posojila	—10
Opomin dolžniku	—10
Opomin porokom	—10
Zemljeknjižni predlog (list)	—40
Pole za inventuro	—75
Potrčila	—10
Izpiski (nova tisk.) tek. rač.	—75
Računski zaključki (kartonirani po 20 komadov) za kreditne in nekreditne zadrage (zvezki)	22—
Denarne kuverte	—65
Kuverte za dopisovanje z Z. Z.	—10
Dopisnice za dopisovanje z Z. Z.	—05

II.	Komad
Knjiga hranilnih vlog 50 listov	Din 60—
" " 100	105—
" " 150	160—
Knjiga posojil 50 listov	65—
" " 100	110—
" " 150	155—
Razdelnik za kreditne zadrage 50 listov	50—
" " 100	85—
" " 150	135—
Razdelnik za nedenarne zadrage 24 listov	40—
" " 50	60—
" " 100	100—
Blagajniški dnevnik 100 listov	45—

	Komad
Blagajniški dnevnik 200 listov	Din 75—
Knjiga tekočih računov 50 listov	40—
Knjiga tekočih računov 100 listov	56—
" " 200	120—
Amerikanski journal za blagovne zadrage	180—
Knjiga denarnih listkov 100 strani	15—
Knjiga pristopnic 50 listov	12—
" " 100	16—
" " 200	34—
Štraca* 100 listov	65—
Štraca* 50 listov	40—
Blagovni skontro 100 listov	75—
Blagovni skontro 50 listov	45—
Nakupna prodajna knjiga 100 listov	75—
Nakupna prodajna knjiga 50 listov	45—
Blago oddajni bloki	22—
Deležna knjiga 100 listov	45—
Deležna knjiga 200 listov	75—
Vložni zapisnik	30—
Hranilne knjižice (ilčno vezane v šagrinpapir)	4—
" " (vezane)	3—
" " (broširane)	1—
Zadružno-posojilne knjižice	3—
Knjižice za imetnike tekoč. računa 16 list.	4.75
Knjižice za električni tok	1.50
Imenik zadružnikov 20 listov	20—
Imenik zadružnikov 30	25—
Imenik zadružnikov 40	30—
Knjiga porokov	20—
Knjiga odstopnic (broširano)	6—
Sejni zapisniki	26—
Trgovske knjige z 2 kolonama	26—
Indeksi	16—
Mlekarske knjižice	3.75
Saldo-Konti na trdem papirju 50 listov	30—
" " " 100	50—

III.	Komad
Pravila za hranil. in posojil. (Rajfeis.)	Din 2—
Pravila za hranil. in posojil. (Schulz.)	2—
Pravila za kmet. nabav. in prod. zadrage	2—
Pravila za živinorejske zadrage	2—
Pravila za kmetijska društva (strojne zadr.)	2—
Pravila za mlekarske zadrage	2—
Pravila za zadružne elektrarne	2—
Pravila za zavarovanje goveje živine	2—
Pravila za strojne zadrage	2—

Statistični pregled poslovanja članic Zadrुžne zveze v Ljubljani za l. 1928.

Število vseh članic je znašalo 551. V tem številu je zapopadenih 15* zadrug, ki računskega zaključka niso poslale.

Skupno število članov v tem pregledu izkazanih zadrug znaša 133.697. Najmanjša posojilnica je imela 14 članov, največja 4068, med nabavnimi in prodajnimi zadrugami je imela najmanjša 21, največja 10.371, med mlekarskimi zadrugami 26 oziroma 580, med živinorejskimi zadrugami 6 oz. 351, med zadružnimi elektrarnami 9 oz. 357, med stavbinskimi zadrugami 5 oz. 271, med obrtnimi zadrugami 5 oz. 447, med kmetijsko-strojnimi zadrugami 17 oz. 346 in med raznimi zadrugami 8 oz. 4.400.

Celokupni promet vseh zdruag je znašal Din 5,464,307,438.36. Vsota vplačanih deležev je znašala Din 8,979,897.88. Skupni rezervni zakladi so dosegli višino Din 23,757,854.89. Skupni čisti dobiček Din 6,350,532.76 in skupna zguba Din 528,586.22.

Napram prejšnjemu letu je število zadrušnikov naraslo za 6.673. Posojilnice imajo 222 članov več kot leta 1927. Hranilne vloge in pasivni tekoči računi so se napram prejšnjemu letu dvignili za Din 146,050.268-07, kar pomeni 21% prirastek, leta 1927 je prirastek znašal 23%. Posojila in aktivni tekoči računi so se zvišali za 95,637.707-82 ali za 21% napram 31% v letu 1927. Na vsakega člana

odpade povprečno Din 6.381,70 posojil. Najmanjša posojilnica je imela Din 37.489,75 hranilnih vlog, največja pa Din 159.922.214,47.

Najnižja obrestna mera za hranilne vloge je bila 4%, najvišja pa 10%, povprečna obrestna mera pa je znašala 5-6%. Najnižja obrestna mera za posojila je znašala 6%, najvišja pa 12%, dočim je bila povprečna obrestna mera za posojila 8%.

Upravni stroški so znašali pri hranilnicah in posojilnicah 1,71⁰/₀₀, pri nabavnih in prodajnih zadrugah 16,12⁰/₀₀, pri mlekarских zadrugah 32,42⁰/₀₀, pri obrtnih zadrugah 24,71⁰/₀₀ od prometa.

I. Kreditne zadruge	Število zadrug	Število poročil	Število članov	P R O M E T								A K T I V A					P A S I V A					Z G U B A			D O B I Č E K							
				Denarni promet	Hranilne vloge		Posojila		Tekoči račun članov		Tekoči račun z Zvezo in založen denar		Gotovina	Posojila	Aktivni tek. račun	Naložbe	Zaostale obresti	Ostala aktiva	Zguba	Deleži	Hranilne vloge	Pasivni tek. račun	Izposojila in ostala pasiva	Rezerva	Dobiček	Obresti hranilnih vlog	Obresti tek. računa	Upravní stroški	Ostalo	Obresti posojil plačane, zaostale, predplačane prejšnjega leta	Obresti tek. računa	Ostalo
					vloženo	dvignjene	vrnjena	dana	prejeto	izdano	prejeto	izdano																				
Kranjsko	142	37.943	1.361.414.015,58	182.581.834,33	106.788.123,26	36.704.898,56	70.629.106,82	64.716.891,54	66.610.603,27	172.884.863,43	270.905.327,49	5.386.336,88	135.029.391,31	125.812.753,24	158.229.930,53	2.453.981,17	28.818.952,49	37.364,03	383.549,68	146.028.112,22	23.994.022,81	4.481.602,14	9.153.286,05	1.727.887,57	20.622.021,18	2.590.120,93	7.755.605,09	13.192.239,30	20.037.254,48	2.660.137,02	2.660.137,02	
Štajersko	155	45.555	2.045.992.548,13	156.812.308,16	109.640.738,12	53.402.817,62	69.436.648,64	238.721.583,24	254.336.718,51	222.968.650,90	228.832.186,41	4.617.589,36	171.116.332,44	92.984.753,72	3.062.645,41	11.502.050,21	—	571.952,46	339.606.423,35	27.976.620,82	13.974.309,49	7.883.737,26	2.532.322,50	20.014.523,34	1.496.106,32	21.082.951,75	9.596.194,98	2.660.137,02	2.660.137,02			
Hrvatsko	12	2.160	502.292.539,01	13.930.074,16	9.456.237,28	17.415.708,51	18.949.401,52	20.871.449,08	31.399.515,74	22.987.652,93	32.682.770,76	930.904,63	6.411.316,55	15.290.653,43	4.576.132,67	141.756,83	6.616.465,61	—	2.568.552,50	23.331.339,44	4.827.824,46	2.609.315,99	380.197,79	222.999,44	1.510.675,60	447.783,54	22.178.882	929.100,04	35.522.784,01	167.503,20	389.450,79	
Skupaj	309	84.658	3.909.699.102,72	353.324.217,25	225.886.158,66	107.523.424,68	159.015.156,98	324.309.928,86	337.794.655,31	427.253.037,07	532.110.285,09	10.907.880,87	312.557.240,39	234.087.962,29	271.797.875,94	5.658.383,41	46.937.468,31	37.364,03	3.524.054,64	778.965.875,01	56.528.539,27	21.065.222,62	17.417.221,10	4.483.209,51	12.417.620,12	4.294.924,48	6.686.728,04	17.784.903,03	36.832.975,06	29.800.962,64	4.279.847,97	4.279.847,97

II. Nabavne in prodajne zadruge				Število zadrug	Število porceln	Število zadrug nakup riklov	P R O M E T				A K T I V A								P A S I V A					Z G U B A			D O B I Č E K						
							Denarni promet	Za blago		Izposojila		Gotovina	Zaloga blaga	Dolžnici		Inventar		Ostala aktiva	Zguba	Deleži	Upniki	Izposojila	Ostala pasiva	Rezerva	Dobiček	Upravni stroški	Odpisi	Ostalo	Kosmati dobiček	Obresti	Ostalo		
								prejeto	izdano	prejeto	izdano			zadružni	nezadružni	premični	nepremični																
Kranjsko	37	37	21.778	366,014.599,82	60,800.192,03	55,081.640,56	9.808.958,71	6.643.481,10	259.925,01	11.918.482,89	5.903.720,79	1.399.819,71	845.337,48	2.956.841,24	730.122,85	139.362,59	4.479,75	6.765,43	113	11,940.862,50	1,849.957,70	2.902.459,05	120.196,94	3.708.883,47	252.821,87	1.178.740,17	2.741.190,99	5.571.235,27	400.254,87	1.910.146,36			
Štajersko	17	15	5.145	30,280.925,06	8.929.678,80	8.411.481,71	751.767,76	357.022,63	61.627,89	2.072.292,06	1.257.230,70	48.382,49	100.726,39	561.136,--	8.066,92	3.781,63	102,031	2,268.324	73	1,819.289,48	62.800,97	830.499,08	290.298,56	430.627,34	28.577,26	122.564,85	316.690,72	764.855,--	10.972,20	129.632,97			
Hrvatsko	10	8	2.171	32,970.960,05	5,012.132,09	4.662.874,94	429.781,54	78.595,--	68.971,40	810.404,72	173.387,28	19.195,82	137.322,05	84.894,61	26.441,68	11.024,15	170,286	75	387.718,80	597.561,04	18.016,46	93.777,15	64.281,56	355.866,92	146.776,93	27.439,74	198.215,82	531.023,33	23,53	197.252,55			
Skupaj				64	60	29,094	429,266.484,93	74,751.002,92	68,145.997,21	10,990.508,01	7,079.099,75	390.524,30	14,801.179,72	7,334.338,77	1,467.398,02	1,083.386,43	3,692.871,83	764,631	45	154.168,37	677.113,76	8,421.474,66	14,357.713,02	1,930.775,13	3,826.735,28	474.687,06	4,495.377,73	428.176,06	1,328.744,76	3,256.097,53	6,867.113,60	411.250,60	2,230.031,88

III. Mlekarske zadruge

Kranjsko	32	4	4.395	25.956.368 61	8.482.915 49	6.610.868 98	1.066.495 96	1.489.413 30	66.346 30	308.873 58	575.507 49	497.914 74	595.360 28	567.809 61	83.516 51	43.794 66	177.398 58	643.074 78	635.991 21	141.103 08	793.203 44	348.352 16	844.297 01	120.552 34	62.699 59	509.644 08	1.235.041 83	24.891 68	277.259 51
Slojarsko	4	4	196	357.280 63	121.780 68	90.706 73	4.948 —	17.954 17	3.891 89	2.263 78	9.097 74	3.219 60	52.581 50	50.000 —	25.855 21	1.082 61	10.627 50	4.89	107.893 78	255 —	15.068 51	14.144 65	9.012 51	5.466 78	3.790 —	35.598 74	—	999 98	52.868 05
Skupaj	36	36	4.591	26.313.655 24	8.604.696 17	6.701.575 71	1.071.443 96	1.507.367 47	70.238 19	311.137 36	584.605 23	501.134 64	541.941 78	617.809 61	109.371 72	44.877 27	188.206 08	643.079 67	743.884 99	141.356 08	808.271 95	362.496 81	853.309 52	126.019 12	66.489 59	545.242 82	1.235.041 83	25.891 66	330.127 56

IV. Živinorejske zadruge

Kranjsko Sajetarsko	18	18	1.068	586.977/07	139.075/05	99.812/15	94.931/96	37.861/12	17.475/47	10.269/25	9.216/50	27.010/60	46.894/44	70.438/—	4.643/50	2.983/90	18.800/25	6.930/—	72.741/—	4.175/35	57.427/19	28.857/87	29.837/95	2.225/96	3.724/12	61.425/78	38.634/65	1.126/45	57.452/71
			292	121.060/81	28.358/50	13.620/50	—	1.611/—	1.034/46	17.190/37	—	29.592/39	6.342/80	5.510/—	3.291/35	628/97	10.492/50	—	4.161/—	3.348/55	38.455/87	7.132/42	9.842/40	1.147/35	417/42	21.084/12	15.394/45	1.547/72	15.546/52
Skupaj	26	25	1.360/93	708.037/88	167.433/55	113.432/65	94.931/96	39.472/12	18.509/93	27.459/62	9.216/50	56.602/99	53.237/24	75.948/—	7.934/85	3.612/87	29.292/75	6.930/—	76.902/—	7.522/90	95.883/06	35.990/29	39.680/35	3.370/71	4.141/54	82.509/90	51.029/10	2.674/17	72.992/93

V. Zadrúžne elektrarne

Kramsko	10	10	1.058	10.404.211,96	1.075.000,95	836.321,38	1.312.848,38	890.379,65	20.679,16	154.451,11	288.020,14	2.738,88	911.306,—	1.768.622,54	319.536,89	288.875,19	836.305,—	195.919,21	2.438.202,63	89.733,22	78.431,11	35.638,74	332.851,06	194.372,48	141.291,90	201.988,52	424.973,12	4.243,50	441.287,64
Stajersko	10	11	9	1.641.360,55	208.097,60	102.836,70	141.786,79	161.689,97	9.297,30	9.901,05	303.537,22	136.651,12	674.643,69	125.013,—	23.393,85	35.508,67	312.215,44	110.775,—	838.749,95	8.184,85	16.671,64	30.869,08	44.580,42	156.879,41	66.387,03	145.084,25	118.665,07	34.429,76	259.836,28
Skupaj	21	19	1.452	12.045.572,51	1.283.098,55	939.158,08	1.454,635,17	1.052.069,62	29.976,46	164.052,16	591.557,36	139.389,94	1.585.769,49	1.893.635,54	342.990,74	244.383,86	1.148.520,44	306.694,—	3.279.952,26	97.918,07	95.102,75	66.507,82	377.431,48	351.251,89	207.678,93	347.073,07	543.638,19	38.673,26	701.123,92

VI. Staybinske zadruge

Kranjsko Stajersko	18	5	18	5	1.079	8.588.600/94	10.729	—	20.319/45	1.436.393/94	709.667/92	6.005/23	—	—	348.559/75	825.522/60	148.517/72	1.458.362/34	204.638/06	10.754/56	430.679/66	62.318/82	—	1.877.933/68	202.610/20	106.849/44	179.300/84	98.792/81	15.208/40	19.346/94	221.170/43	1.200	—	31.872/76	321.445/82
	18	5	18	5	195	2.029.097/25	11.354.118	—	90.598/35	2.622.157/83	146.869/40	10.465/64	27.840/45	86.014/64	8.543/17	132.662/20	8.731/30/77	2.344/05	1.342/26	72.750/—	—	—	1.138.315/15	41.296/21	30.606/66	2.222/78	13.687/87	21.235/18	48.469/96	86.296/40	5.465/13	—	30.818/58	133.570/70	
Sklad	23	23	2.274	110.917/80	125.113/18	10.618.508/19	125.113/18	—	110.917/80	1.698.551/77	856.537/32	16.470/87	27.840/45	434.574/39	834.065/77	281.179/92	2.331.673/11	206.982/11	12.096/82	503.229/63	62.318/82	3.016.248/83	243.906/41	137.456/10	181.523/62	112.668/68	36.443/35	67.816/90	307.466/83	5.665/13	62.691/34	455.039/52			

VII. Obrtne zadruge

Kranjsko Sajetarsko	17	8	17	1.282	408.594.838/55	49.776.359/55	46.786.304/29	18.327.289/23	16.918.928/43	146.900/43	10.865.834/17	9.041.728/08	703.112/24	4.694.640/80	7.051.516/67	566.008/09	10.606/15	886.912/53	6.855.810/70	23.860.677/23	466.092/27	697.236/88	313.617/02	9.009.908/76	853.341/20	794.776/81	533.207/09	8.200.463/76	3.758/97	2.987.011/13
	17	8	25c		53.482.387/63	2.890.306/98	2.366.593/27	1.949.259/20	1.677.945/94	35.541/89	4.019.889/25	1.038.810/32	24.776/31	1.144.495/44	2.830.183/78	724.349/69	—	1.267.200/—	867.988/31	6.382.368/66	336.603/25	247.241/17	166.645/40	2.410.685/89	212.341/51	122.463/13	460.644/30	1.624.372/10	39/57	1.581.723/15
Skupaj	25	25	1.587		462.077.226/18	52.656.666/58	49.152.897/56	20.242.546/43	18.596.874/34	182.442/32	14.885.723/42	10.980.538/45	727.888/55	5.839.136/24	9.881.700/45	1.290.357/18	10.606/15	2.154.112/53	7.723.799/01	30.793.054/83	802.695/52	944.478/05	480.262/42	11.420.591/65	1.065.682/71	917.239/93	993.851/39	8.324.835/66	3.798/54	4.568.734/18

VIII. Razne zadruge

Kranjsko	7	5	306	27.978.596	12	5.065.108	69	4.083.799	70	3.508.960	12	3.718.466	58	19.576	75	1.548.613	29	1.269.789	77	4.391	11	9.039	—	108.524	90	53.348	70	—	—	145.780	—	1.179.447	50	1.730.766	94	95.460	67	100.094	62	121.733	79	543.994	94	147.554	40	112.323	71	318.124	04	885.640	81	52.965	45	183.390	83
Štajersko	13	12	4.938	23.372.347	88	2.976.604	02	2.433.732	04	1.346.995	36	921.782	71	37.358	31	683.884	40	646.142	32	289.553	61	245.668	57	149.634	50	138.915	79	19.614	88	421.529	52	490.350	34	1.050.253	33	64.170	70	128.563	31	55.854	18	386.871	65	103.058	09	105.858	09	199.634	82	489.647	55	38.304	93	267.470	17
Hrvatsko	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
Skupaj	21	18	5.244	51.350.944	—	8.041.712	71	6.517.531	74	4.855.955	48	4.640.249	29	60.883	10	2.323.337	88	1.971.316	54	297.622	41	254.707	57	258.159	40	196.479	19	19.614	88	613.039	52	1.773.847	66	2.421.067	27	166.599	48	228.657	93	178.919	31	930.866	59	250.612	49	218.181	80	517.758	86	1.375.288	36	91.270	38	450.861	—

IX. Osrednje zadruge

Kranjsko	2	2	2.032	559.725.358/76	56.849.884/56	56.488.187/56	59.712.192/31	40.708.017/81	72.092/24	2.941.154/68	11.768.449/71	6.284.628/69	368.939	—	2.651.950/62	76.238	—	—	105.879	—	2.566.432/75	21.439.449/87	36.540/43	14.529/20	621/69	1.737.330/39	380.303/43	1.447.058/96	357.196/53	3.690.372/09	—	—	231.517/24

X. Kmetijske strojne zadruge	Število zadug	Število porodil	Število zadug zadug zadug	P R O M E T				A K T I V A										P A S I V A						Z G U B A						D O B I Č E K		
				Denarni promet	Za blago		Izposojila		Gotovina	Zaloga blaga	Dolžniki		Inventar		Ostala aktiva	Zguba	Deleži	Upniki	Izposojila	Ostala pasiva	Rezerva	Dobiček	Obratni stroški	Upravi stroški	Odpisi	Popravila	Obresti	Ostalo	Zasluge strojev	Obresti	Ostalo	
					prejeto	izdano	prejeto	izdano			zadružni	nezadružni	premični	nepremični																		
Kranjsko Stajersko	19	19	1.274	2.364.169/43	741.195/24	678.361/33	87.878/80	94.971/76	35.758/13	270.916/91	76.146/50	37.579/80	281.048/28	36.213/32	3.153/75	—	—	33.824/50	119.686/69	327.363/46	4.262	174.395/10	82.983/19	115.851/62	54.268/31	34.093/29	14.668/25	22.712/92	105.041/44	214.957/33	2.914/21	119.764/29
	5	5	181	138.378/52	—	—	10.652/89	16.266/59	1.580/62	450	1.450	31.022	5.166	6.53/50	1.861/95	—	2.605	—	—	19.420/39	—	15.124/37	3.331/04	32.775/46	7.818/80	5.586/90	5.038/50	1.325/10	6.805/24	53.144/40	—	6.205/60
Skupaj	24	24	1.455	2.502.547/95	741.195/24	678.361/33	98.531/69	111.238/35	37.339/05	271.366/91	77.596/50	37.738/48	312.070/28	36.213/32	3.807/25	1.861/95	36.429/50	119.686/69	346.783/85	4.262	189.519/47	86.314/23	148.627/08	53.087/11	39.680/19	19.706/75	24.038/02	111.846/68	268.101/73	2.914/21	125.969/89	

REKAPITULACIJA:

I. Kreditne zadruge	Število zadrug	Število poročil	Število zadrug, ki so prejemale milice	P R O M E T										A K T I V A						P A S I V A						Z G U B A				D O B I Č E K		
				Denarni promet	Hranilne vloge		Posojila		Tekoči račun članov		Tekoči račun z Zvezo in naložen denar		Gotovina	Posojila	Aktivni tek. račun	Naložbe	Zaostale obresti	Ostala aktiva	Zguba	Deleži	Hranilne vloge	Pasivni tek. račun	Izposojila in ostala pasiva	Rezerva	Dobiček	Obresti hranilnih vlog	Obresti tek. računa	Upravni stroški	Ostalo	Obresti posojil plačane, zapadle, preostale prejšnjega leta	Obresti tek. računa	Ostalo
					vloženo	dvignjene	vrnjena	dana	prejeto	izdano	prejeto	izdano																				
Skupaj	309	304	85.658	3.909.699,102	353.324.217,25	225.886.158,66	107.523.424,69	159.015.156,98	324.309.923,86	337.794.655,31	427.253.030,07	532.110.285,09	19.097.830,87	312.557.240,30	234.087.962,29	271.797.875,94	5.658.383,41	46.937.468,31	37.364,05	3.524.054,64	778.965.875,01	56.528.537,29	21.065.227,62	17.417.281,10	4.483.209,51	42.147.220,12	4.294.924,48	6.686.728,04	17.784.903,03	36.832.975,06	29.800.952,64	4.279.847,97

Nekreditne zadruge	Število zadrug	Število poročil	Število skupnih prihodov	P R O M E T				A K T I V A						P A S I V A						I Z G U B A						D O B I Č E K									
				Denarni promet	Za blago		Izposojila		Gotovina	Zaloga blaga	Dolžniki		Inventar	Ostala aktiva	Zguba	Deleži	Upniki	Izposoja	Ostala pasiva	Rezerva	Dobiček	Obratni stroški	Upravni stroški	Odpisi	Popravila	Obresti	Ostalo	Kosmatni dobiček	Zaslugež strojev	Obresti	Ostalo				
					prejeto	izdano	prejeto	izdano			zadružni	nezadružni																				premični	nepremični		
II. Nabav. in prodaj.	64	60	29.094	429.266.484,93	74.751.002,92	68.145.997,21	10.990.508,01	7.079.098,75	390.524,30	14.801.179,72	7.334.338,77	1.467.398,02	1.083.386,43	3.692.871,85	764.631,45	154.168,37	677.113,76	8.421.474,69	14.357.713,02	1.930.775,13	3.826.735,28	474.687,06	—	—	4.495.377,73	428.176,06	—	—	1.328.744,76	3.256.097,53	6.867.113,60	—	—	411.250,60	2.230.031,88
III. Mlekarske . . .	36	36	4.951	26.313.655,24	8.604.696,17	6.701.557,21	1.071.443,96	1.507.367,47	70.238,19	311.137,36	584.605,23	501.134,34	647.941,78	617.809,69	109.371,72	44.877,27	188.026,08	643.079,87	141.356,08	808.271,95	362.496,81	—	—	853.309,52	126.019,71	—	—	66.489,59	545.242,82	1.235.041,83	—	—	25.891,66	330.127,56	
IV. Živilnorske . . .	26	25	1.360	708.037,88	167.433,53	113.452,63	94.931,96	39.472,12	18.509,93	27.459,62	9.216,50	56.602,99	53.237,24	75.948,9	7.934,85	3.612,87	29.292,75	6.930,9	75.932,90	95.883,06	35.990,29	—	—	39.680,35	3.370,71	—	—	1.414,54	82.509,90	54.029,10	—	—	72.999,83	—	
V. Zadruge elektrarne	14	15	5.725	12.455.572,51	1.283.038,53	988.158,08	1.454.337,17	1.023.069,92	29.776,16	1.023.069,92	591.537,36	339.389,94	1.858.579,91	1.858.579,91	208.974,33	1.649.605,58	1.485.520,44	306.994,21	3.276.952,26	97.918,07	35.102,75	66.507,82	—	—	377.431,31	351.251,83	—	—	207.678,93	545.638,19	38.673,26	701.123,95	—		
VI. Stavbniške . . .	23	23	1.274	10.618.508,39	123.113,18	110.917,80	1.698.531,27	856.537,32	16.470,87	27.840,45	8.065,77	12.981,92	2.331.671,92	308.987,94	12.981,92	2.331.671,92	1.485.520,44	306.994,21	3.276.952,26	97.918,07	35.102,75	66.507,82	—	—	377.431,31	351.251,83	—	—	207.678,93	545.638,19	38.673,26	701.123,95	—		
VII. Obrtne	25	25	1.537	462.077.226,18	52.656.666,53	49.152.897,56	20.276.548,43	18.986.874,37	182.412,32	14.885.723,12	10.080.538,45	727.888,55	5.839.136,75	1.290.871,00	4.296.357,78	10.606,15	2.154.112,53	71.223.799,01	30.793.045,83	808.685,52	944.478,55	682.262,12	—	—	11.420.594,65	1.065.682,71	—	—	917.239,93	993.851,39	9.824.835,86	6.298,54	4.568.734,28	13.752.969,88	—
VIII. Razne	21	18	5.244	51.350.944,7	8.041.712,71	6.751.533,74	4.855.955,48	4.640.249,29	60.888,10	2.323.337,88	1.971.316,54	257.692,41	258.159,40	196.479,19	19.614,88	613.039,52	1.773.847,46	2.421.062,27	166.599,42	228.657,93	178.919,31	—	—	930.866,59	250.612,49	—	—	218.181,80	517.758,86	1.375.288,36	—	—	91.270,38	450.861,81	
IX. Orodne	2	2	2.032	559.725.358,76	56.849.884,56	56.488.187,56	59.712.192,31	40.708.017,81	72.092,24	2.941.154,88	11.768.449,71	6.284.628,69	368.399,9	2.651.950,62	76.238,9	—	105.879,9	2.656.432,73	21.439.449,87	36.540,43	14.529,20	621,69	—	—	1.737.330,39	380.303,43	—	—	1.447.058,96	357.196,55	3.690.372,09	—	—	231.517,24	126.969,88
X. Kmetijsko-strojne	24	24	1.455	2.502.547,96	74.195,24	67.861,33	98.531,69	111.238,35	37.339,05	271.366,91	77.596,50	37.738,48	312.070,28	41.379,32	3.807,26	1.861,95	36.429,0	119.686,69	346.783,85	4.426,9	189.519,47	86.314,23	148.627,08	53.087,11	—	—	268.101,73	—	—	2.914,21	1.126.969,88	—	—		
Skupaj	242	232	48.039	1.554.638.545,94	203.220.803,41	188.849.069,64	100.253.298,78	74.590.925,10	878.481,46	35.753.252,20	32.852.193,45	10.346.469,19	10.426.367,95	21.445.127,98	2.998.733,09	491.222,17	5.455.843,24	21.624.263,27	76.472.042,92	3.431.741,62	6.030.633,79	1.867.323,25	148.627,08	20.020.346,50	2.681.540,18	19.706,75	4.281.804,42	6.519.043,63	23.596.984,16	268.101,73	639.164,16	1.166.046,88	—	—	

* 8 zadrug ni poslovalo, 6 jih še ni začelo poslovati, 1 pa je v likvidaciji

